

El model empresarial català: situació i canvis previsibles

Anton Costas Comesaña, *catedràtic de la Universitat de Barcelona,*
i Salvador Alemany, *conseller d'Abertis Infraestructures*

Conferència de cloenda del cicle «Factors dinamitzadors de l'economia catalana»

Abstract

The Catalan business problem can be accounted for by a cultural problem. The weight of the past does not help Catalan businesses to adapt to new economic models.

Resum

El problema que hi ha darrere la qüestió plantejada és la preocupació pel declivi relatiu de l'economia catalana en relació amb la resta d'Espanya i, particularment, amb Madrid. Es detecta la síndrome de la pèrdua de confiança de Catalunya per seguir mantenint el lideratge.

La manera de tractar el problema, que s'ha utilitzat algun cop, com la radicalització puntual de les classes mitjanes, no sembla la millor.

Sembla que l'economia torna a ser schumpeteriana, deixant de banda el keynesianisme: la innovació és el motor del capitalisme i del progrés, i l'empresari és el protagonista d'aquesta nova economia. Aquesta modernització es concreta en grans empreses multiproducte dirigides per directors professionalitzats.

Si apliquem aquest nou paradigma a Catalunya, veiem que presenta un cert endarreriment relatiu: té menys grans empreses de les que li correspondria. Si definim les grans empreses com les que tenen més de cinc mil treballadors, Catalunya en té nou, enfront de les quaranta-tres de Madrid i les setanta-dos de tot l'Estat.

Quines són les causes d'aquest fracàs? Inicialment, se'n parla de dues: a) el poder polític de Madrid, i b) la pèrdua de l'esperit empresarial de les noves generacions catalanes. El conferenciant no se sent còmode amb aquestes explicacions. Creu que les noves generacions estan ben preparades i afronten reptes molt superiors als dels seus avantpassats.

Presenta una altra explicació de natura cultural, basada en el pes del passat i en certs elements culturals que no afavoreixen l'adaptació de l'empresa catalana als nous models econòmics.

En tractar-se d'una economia tancada, presenta certes característiques, beneficioses en el passat, però que ara són una rêmora, com ara la por envers l'endeutament. Es tracta d'una cultura empresarial centrada en el control absolut de l'empresa, una especialització sectorial sense avantatges comparatius per crear grans empreses. Catalunya és un territori poc procliu a la meritocràcia.